

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Sedláčkové a soudců JUDr. Jarmily Potužákové a JUDr. Jitky Kalfeřtové ve věci žalobkyně **Ing. M. R.**, nar. [redacted], bytem [redacted], s adresou pro doručování písemností soudu [redacted], právně zastoupená Zdeňkou Tolnayovou, advokátkou, se sídlem AK Nám. republiky 946, Mladá Boleslav, proti žalovanému **D. R.**, nar. [redacted], trvale bytem [redacted], s adresou pro doručování písemností soudu [redacted], právně zastoupeným JUDr. Jaroslavem Beldou, advokátem, se sídlem AK Lipová 7, Jablonec nad Nisou, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 5.11.2009 č.j. 11 C 1128/98-272, ve znění opravného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 14.2.2011 č.j. 36 Co 116/2010-313, **t a k t o :**

I. Rozsudek okresního soudu se ve výroku I. mění takto:

Z věcí, jež měli žalobce a žalobkyně v bezpodílovém spoluvlastnictví připadá žalovanému:

- 1) telefonní přístroj Pannasonic KT-X**
- 2) televizor Multitech**
- 3) chladnička**
- 4) kuchyňská linka hnědá**

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na vyrovnání podílů částku 438.572,- Kč z toho 200.000,- Kč do 31.3.2011, zbytek 238.572,- Kč do 30.6.2011.

III. Ve výroku III. a IV. se rozsudek mění pouze potud, že žalobkyně je povinna nahradit státu 4.514,- Kč, jinak se v těchto výrocích a ve výroku V. potvrzuje.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se dne 22.5.1998 domáhala vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, s odůvodněním, že manželství účastníků bylo rozvedeno dne 12.6.1995, kdy nabytí právní moci rozsudek Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 25.5.1995 č.j. 6 C 1027/94. V žalobě dále specifikovala věci pod položkou 1 – 35, které je třeba vypořádat. V průběhu řízení rozsah tohoto majetku měnila (č.l. 177, 181) a vyjadřovala se k pořízení jednotlivých věcí, přičemž v rámci závěrečného stanoviska je třeba vypořádat elektrický kávovar ETA 0172, elektrický kávomlýnek, čerpadlo Darling, 2 ks kočárů, osobní automobil Renault Trafic, pračka Tatramat, kuchyňská linka, montovaná chatka Hanika, osobní automobil Škoda Forman, pozemková parcela, investice do domu č. p. ■■■ a veškeré zařízení dílny – truhlárny žalovaného, dále pak investice do domu č. p. ■■■ v obci ■■■ (později v řízení prokázáno, že se jedná o investice do domu č. p. ■■■ v ■■■).

Žalovaný v rámci písemného podání ze dne 19. 4. 1999, popřel získání majetku způsobem dle žalobního návrhu, přičemž uvedl, že většina věcí do jejich zaniklého bezpodílového vlastnictví vůbec nespadá, naopak mnoho věcí pořízených za trvání manželství zde není uvedeno. Poukázal na to, že specifikované věci sloužily a slouží k výkonu jeho povolání, kdy od roku 1991 provozoval v Praze kočárovou dopravu a v roce 1992 ji prakticky provozovat přestal, po nějakou dobu měl ještě ve strahovské zahradě jízďárnu. V roce 1992 získal živnostenské oprávnění na truhlářství, kdy provozovnu má v ■■■, v objektu v jeho výlučném vlastnictví. Podniká jako FO zapsaná v OR. Většina věcí, které sloužily k výkonu jeho povolání, byla zakoupena z podnikatelských úvěrů, navrhovatelka by chtěla vypořádat vybavení dílny, ale ke splácení úvěrů se nehlásí. Většina vybavení domácnosti byla koupena z novomanželské půjčky doplacené žalovaným až po rozvodu manželství. Navrhovatelka opustila společnou domácnost před rozvodem manželství a mnoho věcí si odvezla ke svým rodičům ještě před rozvodem. Dále se vyjadřoval k jednotlivým položkám tak, jak je žalobkyně v návrhu na zahájení řízení vymezila k vypořádání.

Napadeným rozsudkem okresní soud výrokiem I. rozhodl, že za společného jmění účastníků se přikazují do vlastnictví žalovaného následující věci: barevný televizor značky Multitech, chladnička neznámé značky, rok výroby 1991 a závěsný telefonní přístroj Panasonic KT-X. Výrokem II. rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na vyrovnání rozdílu v hodnotách podílů částku 6.472,50 Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem III. stanovil, že žalobkyně je povinna zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou náhradu znalečného ve výši 5.014,- Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem IV. stanovil, že žalovaný je povinen zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou náhradu znalečného

ve výši 6.514,- Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem V. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Okresní soud na základě provedeného dokazování vzal za prokázáno, že součástí BSM účastníků byly ve výroku I. specifikované movité věci, které vypořádal způsobem uvedeným ve výroku I. a II.. Ohledně dalších věcí a pozemkové parcely navrhané žalobkyní k vypořádání uzavřel, že nebyla zjištěna žádná jiná aktiva ani pasiva patřící do nevypořádaného společného majetku účastníků, když nezjistil ani vnosy jednoho z účastníků do společného majetku ani investice ze společného majetku do majetku některého z účastníků řízení. Dále uzavřel, že osobní automobil Škoda 135 LS Forman, barvy tm. modré, SPZ [REDAKCE] platné do 6. 12. 2000, jak bylo prokázáno ze zprávy Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 23. 10. 2009, byl zaregistrován v evidenci na žalovaného, jako na osobu samostatně výdělečně činnou, tedy na podnikatele s IČ: [REDAKCE]. Dospěl k závěru, že žalobkyně neprokázala existenci kuchyňské linky ke dni zániku manželství, když pouze tvrdila, že byla pořízena v roce 1991 a poukazovala na to, že linku má vyfocenou, fotky jsou založeny ve spise. Okresní soud toto nepovažoval za důkaz existence této věci ke dni zániku manželství. Za situace, kdy žalovaný tvrdí, že linka byla zabudována v domě v [REDAKCE], ve kterém nějakou dobu bydleli, a to i s touto kuchyňskou linkou. Ohledně montované chatky Hanika vyšel ze sdělení žalobkyně, která sama poukazovala, že tato byla postavena na pronajatém pozemku na Strahově a manžel tuto chatu rozmontoval někdy v roce 1993 nebo v roce 1994. Žalobkyně tedy neprokázala existenci této věci ke dni právní moci rozvodu. Pokud žalobkyně navrhovala k vypořádání pozemkovou parcelu č. [REDAKCE] pastvina o výměře 9041 m² zapsanou na LV č. [REDAKCE] pro obec a KÚ [REDAKCE], okresní soud na základě tohoto listu vlastnictví uzavřel, že je to žalovaný, který je výlučným vlastníkem této pozemkové parcely a žalobkyně jediným důkazem neprokázala, že tato parcela byla zakoupena ze společných finančních prostředků do výlučného vlastnictví žalovaného. Proto ji okresní soud rovněž nezahrnul jako položku k vypořádání jejich společného majetku.

Proti tomuto rozsudku do výroku I. a III. ve smyslu ust. § 205 odst. 2 písm. e) o.s.ř. se včas odvolala žalobkyně, která nesouhlasí s tím, že okresní soud nezahrnul do masy SJM účastníků v odvolání vyjmenované movité věci a nemovitost a to v rozporu s dokazováním. Namítá, že osobní automobil Škoda Forman byl zakoupen na jaře 1991 ze společných prostředků, přičemž žalovaný v té době nepodnikal, podnikat začal až 10.6.1992, a proto mu nemohl být v roce 1991 poskytnut podnikatelský úvěr, ze kterého by mohlo být vozidlo zaplacené. Upozorňuje na to, že tento automobil užívali účastníci po celou dobu pro potřeby rodiny a přestože žalovaný později bez souhlasu žalobkyně zahrnul toto vozidlo do svého podnikání, bylo i nadále používáno pro potřeby rodiny, mělo být zahrnuto do SJM. Namítá, že žalovaný neprokázal své tvrzení o tom, že vozidlo bylo zakoupeno z podnikatelskému úvěru. Pokud jde o kuchyňskou linku uvádí, že byla zakoupena v roce 1991 ze společných prostředků v době, kdy žalovaný nepodnikal a nemohl jí proto zakoupit z firemních peněz jak uváděl ve své výpovědi ze dne 24.4.2008. Odkazuje na písemné vyjádření žalovaného ze dne 19.4.1999, předložené žalovaným při jednání dne 21.4.1999, kde je v bodě 7 připustil, že tato věc patří do BSM a nachází se v bytě jeho matky. Argumentuje tím, že závěr okresního soudu, tedy, že žalobkyně neprokázala existenci této kuchyňské linky ke dni zániku manželství je zcela v rozporu s uvedenými důkazy. Namítá, že montovaná chata Hanika byla zakoupena v roce 1991 ze společných prostředků pro potřeby rodiny, účastníci v této chatě

bydleli, přičemž žalovaný začal podnikat až 10.6.1992 a místo podnikání měl na jiné adrese, jak bylo prokázáno živnostenským listem. Uvádí, že montovaná chata byla později rozebrána na původní díly a s odkazem na výpověď obou účastníků při jednání dne 24.4.2008 tvrdí, že existovala v době zániku manželství a existuje dodnes, přičemž ji má v držení žalovaný, jak je patrné ze znaleckého posudku. Závěr okresního soudu o tom, že neprokázala existenci této věci ke dni zániku manželství, je proto v rozporu se zjištěnými skutečnostmi, když chata byla řádně oceněna znalcem. Další námitkou nesouhlasí s tím, že do vypořádání nebyla zahrnuta pozemková parcela č. [REDAKCE] – trvalý travní porost v k.ú. [REDAKCE], neboť tato parcela byla pořízena za trvání manželství ze společných prostředků. Odkazuje na ust. § 144 obč. zák., dle kterého pokud není prokázán opak, má se za to, že majetek nabytý za trvání manželství tvoří SJM, a namítá, že žalovaný rozhodně opak neprokázal, takže pozemek by měl být vypořádán. Ohledně výroku III. namítá, že zřejmě omylem jí nebyla započtena částka 500,- Kč, kterou na pokyn okresního soudu jako zálohu zaplatila převodem z účtu dne 26.1.2006. Z výše uvedených důvodů proto navrhuje, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek okresního soudu a sám ve věci rozhodl tak, že do společného jmění účastníků zařadí kromě již prisouzených věcí též osobní automobil Forman, kuchyňskou linku, montovanou chatu Hanika a pozemek p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] a obci [REDAKCE] a tento majetek vypořádá tak, že všechny movité věci i nemovitost přikáže do vlastnictví žalovaného a tomuto uloží povinnost zaplatit žalobkyni příslušnou částku na vypořádání podílu.

Krajský soud přezkoumal napadený rozsudek okresního soudu a shledal, že okresní soud provedené důkazy v podstatné části nesprávně hodnotil, takže z nich učinil nesprávné skutkové a tím i právní závěry nebo je nehodnotil (vědomě) vůbec se závěrem, že je opatřil pro případ odlišného hodnocení věci odvolacím soudem. Jde z valné většiny o důkazy znaleckými posudky ohledně hodnoty věcí, jež měly dle stanoviska žalobkyně spadat do bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Odvolací soud přesto rozsudek okresního soudu nezrušil a tyto důkazy zopakoval, aby z nich mohl případně učinit skutková zjištění, odchylující se od závěru okresního soudu (§ 213 odst. 3 o.s.ř.).

Obsahem odvolání, kterým učinila předmětem přezkumu pouze v něm uvedené věci, je odvolací soud vázán co do určení věcí, jejichž vypořádání se domáhá. Již novela občanského zákoníku zák. č. 131/1982 Sb. umožnila pouze částečné vypořádání BSM. Odchýlit se lze co do rozsahu pouze při stanovení ceny majetku (RNS 22 Cdo 684/2004).

Jak okresní soud správně z rozvodového spisu účastníků zjistil, manželství bylo rozvedeno pravomocně rozsudkem Okresního soudu v Jablonci nad Nisou dnem 12.6.1995 a k vypořádání jejich zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví manželů (dále "BSM") dohodou nedošlo. Právní moc rozsudku je rozhodující pro aplikaci příslušného právního předpisu, a to občanského zákoníku o vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví, které vzniká uzavřením manželství a zaniká podle ust. § 148 odst. 1 obč. zák. zánikem manželství. Obě tato data vymezují, které věci byly nabyty za trvání manželství.

Druhy zániku manželství upravuje zákon o rodině, jedním ze způsobů zániku je rozvod manželství. Ust. § 149 odst. 1 obč. zák. stanoví povinnost po zániku bezpodílového spoluvlastnictví provést vypořádání podle zásad uvedených v ust. § 150, pokud nedojde k vypořádání dohodou. Podle ust. § 149 odst. 4 nedošlo-li do tří let od zániku bezpodílového

spoluvlastnictví manželů k jeho vypořádání dohodou nebo podán návrh na vypořádání spoluvlastnictví soudem do tří let od jeho zániku, nastává fikce vypořádání. K této fikci nedošlo, protože žalobkyně návrh na vypořádání podala dnem 22.5.1998. Jedná se o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů podle občanského zákoníku ve znění do 31.7.1998, tj. ve znění před novelou úpravy vypořádání společného majetku, provedenou zákonem č. 91/1998 Sb. s účinností až od 1.8.1998, vzhledem k datu zániku BSM.

Předmětem odvolacího přezkumu je posouzení toho, zda do masy BSM zahrnout žalobkyní specifikované movité věci a nemovitost a následně tyto vypořádat.

Povinnost tvrzení i důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; zpravidla jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí.

Podle ust. § 150 obč. zák. ve znění platném ke dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví účastníků se při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví vychází z toho, že podíly obou manželů jsou stejné. Každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek.

Žalovaný byl jako osoba samostatně výdělečně činná tedy podnikatel s IČ: [REDAKCE] zaregistrován v obchodním rejstříku, vedeném Městským soudem v Praze oddíl A, vložka [REDAKCE] dne 7. 7. 1992 s předmětem podnikání: truhlářství. Žalovaný byl oprávněn k soukromé podnikatelské činnosti na základě živnostenských listů vydaných Obvodním úřadem městské části Praha 7 ze dne 4. 10. 1996 a ze dne 5. 10. 1994. Dále byl žalovaný oprávněn k další soukromé podnikatelské činnosti na základě dalších živnostenských listů. Žalovaný provozoval od 2. 12. 1992 živnost: Kočárová doprava, od 10. 6. 1992 truhlářství, podlahářství, od 3. 10. 1994 živnost: Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, od 11. 5. 1994 živnost: Provozování tělovýchovných zařízení a zařízení sloužící k regeneraci a rekondici (č.l. 21 a násl. spisu).

Jednotlivé předměty podnikání byly postupně vymazávány, zůstává jen provozování truhlářství.

Terminus technicus obchodního práva – obchodní jmění nebylo možno používat pro majetek podnikatelů jako fyzických osob, stejně jako termín „podnik“ fyzické osoby, který zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění do 31.12.2000 neznal a nehovoří o něm ani zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb., který prostory, ve kterých živnostník podniká nazývá „provozovny“ (§ 17 cit. zák.). Následná novela obchodního zákoníku sice zavedla pojem obchodní majetek fyzické osoby, ale pouze pro účely obchodního zákoníku, nikoli občanského zákoníku a jeho ustanovení o vypořádání SJM (společného jmění manželů). Rozsudek, o který žalovaný své závěry opírá, byl Nejvyšším soudem ČR vydán až po shora zmíněné novele obch. zák. (22 Cdo 2296/2004).

Podnikání jednoho z manželů jako fyzické osoby ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku je výkonem povolání (rozsudek Nejvyššího soudu ČR

v z 2. 4. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1717/2000, publikovaný pod C 1127/svazek 16 Souboru rozhodnutí). Zdroje získané podnikáním jsou příjmem rodiny, spadají do BSM.

S ohledem na shora vyslovené závěry, lze přikročit k vlastnímu posouzení otázky co tvoří předmět BSM.

Pokud jde o osobní automobil Škoda Forman okresní soud uzavřel, že se jedná o součást obchodního majetku žalovaného, kdy žalovaný jako podnikatel prováděl měsíčně odpisy, navíc nepochybně sloužil k výkonu jeho povolání. Okresní soud vzal ze zprávy Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 23. 10. 2009 za prokázáno, že tento osobní automobil byl zaregistrován v evidenci na žalovaného, jako na osobu samostatně výdělečně činnou, tedy na podnikatele s IČ: [REDACTED].

Tvrzení žalovaného učiněné při jednání dne 24.4.2008 ohledně zakoupení tohoto automobilu z podnikatelského úvěru (uvedl jiné číslo účtu – ve třech případech došlo již ke skartaci ohledně podnikatelských úvěrů), podle zprávy České spořitelny, a.s. ze dne 5.6.2009 (č.l. 223 spisu), je irelevantní jednak proto, že i tzv. podnikatelský úvěr u fyzické osoby, podnikající na základě živnostenského oprávnění je třeba hodnotit jako každý jiný úvěr, získaný za trvání manželství a to dle občanskoprávní úpravy. Je však třeba zjišťovat, zda věci, které z něho byly zakoupeny slouží výlučně podnikání této fyzické osoby.

Předpokladem vyloučení věci z bezpodílového spoluvlastnictví manželů z důvodu, že podle své povahy slouží výkonu povolání jen jednoho z manželů, je také to, že současně neslouží i druhému z manželů (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. listopadu 2000, sp. zn. 22 Cdo 2470/2000, publikovaném v Soudních rozhledech č. 2, ročník 2001).

Především je věrohodné tvrzení žalobkyně, že automobil Forman byl po dobu trvání manželství a spolužití užíván jak pro podnikatelské účely, tak pro potřeby rodiny. Je proto třeba vycházet z judikatury Nejvyššího soudu ČR, která v těchto případech zahrnuje věc do BSM, byla-li za jeho trvání pořízena, což není vyvráceno (srov. RNS 22 Cdo 2470/2000, 22 Cdo 1439/2000, 30 Cdo 1806/2004, 22 Cdo 4161/2009). Automobil Škoda 135 LS Forman je proto třeba hodnotit jako věc, která náležela do BSM. Protože však byl žalovaným prodán v roce 2000 (zpráva na č.l. 264), lze do BSM zahrnout pouze hodnotu této věci ke dni zániku BSM (RNS 22 Cdo 3307/2006). Tu znalec Ing. Havlík vyjádřil částkou 119.000,- Kč, která přesahovala pořizovací cenu (115.000,- Kč). Odvolací soud však dovedl, že nelze nepřihlídnout k opotřebení automobilu za čtyři roky užívání nejen rodinou, ale zejména pro podnikatelské potřeby žalovaného, takže zůstatkovou hodnotu stanovil nižší částkou, 100.000,- Kč.

Ohledně kuchyňské linky okresní soud uzavřel, že žalobkyně neprokázala její existenci ke dni zániku manželství a z tohoto důvodu nebyla zahrnuta do vypořádání. Žalovaný sám ve svém vyjádření k žalobě ze dne 19.4.1999 (č.l. 14 spisu) uváděl, že tato patří do BSM a nachází se v bytě jeho matky v [REDACTED], kde účastníci bydleli. Lze dovést doklad o koupi předložený žalobkyní na č.l. 16 spisu, potvrzení o vydání šeku ze dne 8.5.1991 od České státní spořitelny, místní pobočky v Praze 7, č. šeku N 083352 na částku 10.371,- Kč, kde je uveden jako účel nábytek, prokazuje, že se jedná o žalobkyní uváděný nákup

kuchyňské linky. Žalovaný nepopřel, že není předmětem BSM. Zůstatkovou hodnotu linky, tak jak byla vyjádřena ve znaleckém posudku znalce Ing. Turka v částce 6.222,60 Kč, je třeba do BSM zahrnout.

Ohledně montované chaty Hanika se účastníci rozcházejí v otázce jakých prostředků byla pořízena. Žalobkyně tvrdila, že byla pořízena ze společných prostředků, žalovaný pak že sloužila k podnikání. Ve vyjádření ze dne 19.4.1999 žalovaný uvedl, že nepatří do BSM, zakoupil ji při zahájení podnikání v kočárové dopravě. Ohledně této položky okresní soud uzavřel, že žalobkyně neprokázala existenci této věci ke dni právní moci rozsudku o rozvodu. Okresní soud nevzal v úvahu, že žalovaný potvrdil, že si chatu ponechal a převezl ji do Zásady, a to ve formě demontované. Uvedl, že chata tam nikdy nebyla postavena a je tam uskladněna dodnes v rozebraném stavu, nemá o ni zájem, přičemž tato chata může být oceněna. Shora citovaný závěr okresního soudu je tak vyvrácen. Nelze rovněž vyhovět námitkám žalobkyně, že by měla spadat do BSM protože sloužila i potřebám rodiny. Krajský soud uzavírá, že potřebám rodiny sloužila jen přechodně, v době podnikání v Praze, takže převažuje základní účel, pro který byla pořízena, tj. k podnikání. Proto je ve výlučném vlastnictví žalovaného. Odvolací soud dovozuje, že byla pořízena z úvěru. Žalovaný měl otevřeny čtyři úvěry u České spořitelny a. s., a to č. 4503-192154-038, účet uzavřen ke dni 23. 7. 1996, dále úvěr č. 561-192154-38, kdy se jednalo o úvěry, které žalovaný získal jako podnikatel u uvedeného peněžního ústavu. Obdobně pak pokud jde o další úvěr č. 2508-192154-038. Úvěr č. 318-192154-038, byl uzavřen ke dni 16. 6. 1994, tedy zaplacen za trvání manželství. Nelze však již zjistit jejich výši a účel, jak plyne ze zprávy Spořitelny (č.l. 223).

Závěr, že chata byla pořízena z podnikatelského úvěru opírá odvolací soud o zjištění z úvěrové smlouvy, že podnikatelský úvěr č. 4503-192154-038 byl žalovanému poskytnut v začátku podnikání (10.6.1992) dne 14.7.1992 ve výši 2,000.000,- Kč s postupným uvolňováním do 30.11.1992 a povinností zaplatit první splátku úvěru ve výši 60.000,- Kč do 31.12.1992. Povinnost zaplatit celý úvěr ve splátkách je ve smlouvě rozepsána (II.). Ze živnostenského listu krajský soud zjistil, že kočárová doprava byla zahájena dne 2.12.1992. Tvrzení žalovaného má proto odvolací soud za věrohodné. Obdobně lze uzavřít, že z tohoto úvěru bylo financováno i zařízení truhlářské dílny, objektu č.p. ■■■ v ■■■ a investice do tohoto domu, který je ve výlučném vlastnictví žalovaného, neboť je za trvání manželství získal darem (viz. citované darovací smlouvy a zápisy v katastru).

Splátky úvěru byly po dobu trvání manželství a k době vlastního ukončení soužití (leden 1994), hrazeny ze společných prostředků manželů, a to za dobu od prosince 1992 do počátku ledna 1995, kdy byla společná domácnost odchodem žalobkyně zrušena.

Pokud jde o pozemkovou parcelu č. ■■■ pastvina o výměře 9041 m² zapsanou na LV č. ■■■ pro obec a k.ú. ■■■, zjistil okresní soud, že jako vlastník tohoto pozemku je dle LV č. ■■■ uveden žalovaný. Nabývacím titulem pro vlastnictví pozemku je kupní smlouva ze dne 19.9.1993 s právními účinky vkladu ke dni 1.12.1993.

Žalobkyně tvrdila od počátku řízení, že na zakoupení pozemku p.č. ■■■ v k.ú. ■■■ byly použity společné prostředky, což žalovaný popřel. V odvolání odkazovala

na ust. § 144 obč. zák., které se týká až společného jmění manželů ve znění po novele provedené zák. č. 91/1998 Sb., nelze jej na daný případ aplikovat.

Žalobkyně však prokázala, že tento pozemek byl zakoupen ze společných finančních prostředků, její tvrzení potvrdil i žalovaný, který sice ve svém vyjádření (č.l. 105 spisu) uvedl, že parcela ■■■■■ byla zakoupena k podnikání žalovaného a měla by tedy být v jeho výlučném vlastnictví, ale pokud tomu tak není, žádal, aby mu byla přikázána do výlučného vlastnictví. V závěrečném vyjádření pak jednoznačně zahrnul parcelu do společného majetku. Žalovaný však parcelu prodal, takže lze vypořádat pouze hodnotu určenou znaleckým posudkem znalce Millera v částce 26.670,- Kč.

Jak již bylo konstatováno právní moc rozsudku o rozvodu účastníků řízení nastala 12.6.1995, kdy zároveň zaniklo také bezpodílové spoluvlastnictví manželů. Z provedeného dokazování je však prokázáno, že společná domácnost účastníků byla ukončena v lednu 1995. Tato skutečnost má význam z toho pohledu, že sice věci, které nabyli oba manželé v období od zániku společné domácnosti do zániku BSM se zásadně do společného majetku manželů zahrnují, avšak oddělené soužití, a tedy přičinění se o nabytí věcí v tomto období, je třeba zohlednit, jak vyplývá z ust. § 150 obč. zák. o vypořádání zaniklého BSM. Skutečnost, že bezpodílové spoluvlastnictví účastníků zaniklo dne 12.6.1995 má význam v tom, že občanský zákoník ve znění do účinnosti novely, tedy do dne 1.8.1998 nezahrnoval do společného jmění manželů rovněž závazky. Povinnost vypořádávat tyto závazky je až s účinností od 1.8.1998 stanovena ex lege. Předmětem vypořádání tedy nebyly, protože netvořily společné jmění manželů ze zákona, závazky vzniklé buď oběma či jednomu z manželů za trvání manželství, mohly však být společně s bezpodílovým majetkem, v případě podání návrhu kteréhokoli z manželů, společně s aktivy vypořádány, pokud souvisely se společným hospodařením manželů (Rc 42/72, 32Odo 149/03).

Řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví je tzv. řízením iudicium duplex, kdy návrhy, co se týče rozsahu BSM, může činit každý z manželů. Žalovaný učinil předmětem vypořádání rovněž závazky, které vznikly za trvání bezpodílového spoluvlastnictví, a to závazky z úvěru, který uzavřel u České státní spořitelny v roce 1992. Jednalo se o tzv. podnikatelský úvěr, a věci nabyté z úvěru jednak sloužily k výkonu podnikatelské činnosti žalovaného (vybavení truhlářské dílny), jednak představovaly investice do jeho výlučného majetku (investice do domu č.p. ■■■■ - truhlárny v ■■■■■), proto nespádají do bezpodílového spoluvlastnictví. Výkon podnikatelské činnosti za trvání manželství je však třeba hodnotit stejně jako výkon povolání (viz. RNS 22Cdo 1717/2000, 26Odo 1279/2005), a tedy jako příjem rodiny, sloužící rovněž k uspokojování jejich potřeb. Proto je třeba splátky zaplacené za trvání manželství zohlednit jako náklad vynaložený ze společných prostředků manželů (z prostředků BSM) na výlučný majetek žalovaného. Podle ust. § 143 OZ totiž do bezpodílového spoluvlastnictví nepatří věci sloužící výkonu povolání jednoho z manželů. Pokud tyto věci jsou schopny podle své povahy sloužit pouze tomuto účelu a také mu skutečně slouží, jde o věci, které bezpodílové spoluvlastnictví netvoří. Představuje-li však věc, která splňuje tyto charakteristiky značnou hodnotu a byla pořízena ze společných prostředků (za trvání manželství), jimiž jsou příjmy obou manželů, je třeba vycházet z toho, že splátky na úvěr uhrazené za trvání manželství představují prostředky vynaložené z BSM na výlučný majetek jednoho z manželů, v daném případě žalovaného (Rc 42/72). Podle této zásady (zásada

redukce) se však vynaložené náklady vrací pouze v redukované hodnotě v poměru, v jakém za trvání manželství došlo k částečnému opotřebení, a tedy znehodnocení věcí náležejících vlastnický jednomu z manželů.

V daném případě odvolací soud z úvěrové smlouvy ze dne 14. července 1992 zjistil, že žalovaný získal podnikatelský úvěr č. 4503-192154-038 v částce 2.000.000,- Kč určené na úhradu investic (žalovaný v průběhu řízení upřesnil, že se právě jednalo o investice na pořízení zařízení dílny a investice do jeho výlučného vlastnictví do domu č.p. ■■■■). Počátek splácení byl stanoven na 31.12.1992, kdy mělo být zaplacen první 60.000,- Kč a další splátky vypočítané podle obsahu této smlouvy. Do 31.12.1994, tedy do doby trvání společného soužití představovaly částku 1.160.000,- Kč. Jedna polovina z této částky činí 580.000,- Kč, neboť za trvání manželství se na splátkách měli podílet oba manželé každý stejným dílem, takže výchozí povinnost žalovaného vrátit do BSM činí právě částku 580.000,- Kč. Od této hodnoty je třeba odečíst 20% opotřebení věcí, jež byly z úvěru pořízeny. Tato redukce podle hodnoty věcí k právní moci rozvodu byla vypočtena poměrem pořizovací ceny k hodnotě věcí ke dni zániku BSM, zde odvolací soud vychází ze znaleckého posudku znalce Turka (po odpočtu hodnoty pračky), takže opotřebení představuje 20% z hodnoty věcí. Tímto poměrem podle procenta opotřebení je pak třeba redukovat výši povinnosti žalovaného k vrácení zaplacených splátek, která tak činí 364.000,- Kč. Dalšími splátkami úvěru až do zániku BSM se odvolací soud nezabýval, neboť je žalovaný splácel v období, kdy již netrvalo společné soužití a společné hospodaření a částky zaplacené v tomto období je zapotřebí zohlednit jako přičinění žalovaného. S touto disparitou v podílech počítá i rozhodnutí Nejvyššího soudu 22Cdo 2914/99.

K této částce je pak třeba přičíst hodnotu movitých věcí zahrnutých do bezpodílového spoluvlastnictví a přikázaných žalovanému, oceněných jednak znalkyní Bursovou (chladnička v částce 8.285,- Kč a televizor 1.460,- Kč) a znalcem Turkem (telefonní přístroj Pannasonic částkou 3.200,- Kč a kuchyňská linka částkou 6.200,- Kč). Hodnota těchto věcí představuje celkem částku 19.145,- Kč, z toho jednu polovinu je žalovaný povinen vyplatit žalobkyni tj. 9.572,- Kč. Dále je třeba připočíst ve výši jedné poloviny hodnotu pozemku, který žalovaný prodal za 30.000,- Kč, tj. částku 15.000,- Kč a z téhož důvodu, prodeje vozu Forman, jednu polovinu krajským soudem určené ceny, tedy 50.000,- Kč.

Výrokem III. rozsudku odvolacího soudu byla napravena chyba okresního soudu, který opomněl připočíst částku 500,- Kč složenou žalobkyní jako zálohu na náklady znaleckého posudku.

Z důvodů výše uvedených krajský soud změnil napadený rozsudek okresního soudu (ust. § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř.).

Výrok o nákladech řízení před soudy obou stupňů vychází z ust. § 224 odst. 1, 2 o.s.ř., § 142 odst. 2 o.s.ř., neboť nelze hovořit o procesním úspěchu žalobkyně ani žalovaného, navíc žalobkyně žalobu v průběhu řízení měnila a v rozsahu, ve kterém omezila předmět vypořádání byla neúspěšná.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku n e n í odvolání přípustné. Proti tomuto rozsudku l z e podat do dvou měsíců od jeho doručení dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou prostřednictvím advokáta; takové dovolání je však přípustné pouze pokud dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V Liberci dne 30. prosince 2010

Za správnost vyhotovení:
Aneta Čurdová

JUDr. Milada Sedláčková, v. r.
předsedkyně senátu